

blot af Sælgere af Varer, men ogsaa af Kjøbere af Varer, og navnlig af Sæden, der netop er det, der holder og maa holde Handelen med disse Artikler hos Kjøbstæderne; thi det er klart, at den, der skal kjøbe, og den, der skal sælge, naar det er en større eller betydeligere Landmand, som holder Heste og Bogn og kan befordre sig selv, vil kjøre derhen, hvor der er Concurrence, og ikke søge til et andet Sted, hvor der er Enhandel. Jeg troer altsaa ikke, at den her omtalte Frygt har megen Betydning, men da det, af Hensyn til Kjøbstædernes Interesser, ikke er Meningen at fremme saadanne Etablissementer, saa vil dette jo i alt Fald kunne forebygges ved et af de Endringsforslag, som her ere foreslaaede. — Med disse Bemærkninger skal jeg henstille Sagen til Thingets Afgjørelse.

**Thalbieter:** Ja, min Erfaring gaaer ogsaa ud paa, hvad den ærede Minister nylig udtalte, at Forbruget af Kaffe og Sukker er meget i Tiltagende blandt Almuen paa Landet, og jeg troer, at det vil tage endnu mere til, naar Handelen dermed bliver frigivet, saaledes som der er foreslaaet. Med visse Modificationer, der i denne Retning ere bragte i Forslag af det ærede Udvalg, vil det vistnok heller ikke have nogen Betænkelse for Kjøbstædernes Vedkommende, at en saadan Tilladelse gives. Fra Landmandens Standpunkt vil det være meget heldigt, om det gif igjennem. Min Erfaring har nemlig overbevist mig om, at Kaffedriften modarbejder den overordentlig skadelige Gang til Brændeviinsdrif. Det er ogsaa ganske naturligt, som den høitærede Minister bemærkede, at fattige Arbejdsfolk, som ofte ikke kunne faae Andet end kold Mad, trænge til noget varmt, og naar de saa ikke kunne faae Kaffe eller Thee, saa tye de til Brændeviinsflasken. Det er ganske vist, og det er jo langt heldigere, om de ogsaa skulde overdrive det, hvad der dog neppe er Anledning til at antage, at det da skeer i denne Retning, end om det skulde skee ved Spiritus. Det ærede Udvalg har ikke omtalt Slutningsbestemmelsen i § 4, der lyder saaledes: Nærværende Lov medfører ingen Indskrænkning i den Ret til Handel paa Landet, som er hjem-

let ved Lovgivningens øvrige Bestemmelser. Jeg veed nu ikke, om de Mange, som have Privilegium til Høkerhandel paa Landet, skulle indbefattes under denne Paragraph, thi i saa Fald vil det være en Indskrænkning for dem, da de maae betale en Afgift til Statskassen. Det vil jo være haardt, om de skulde vedblive at betale denne, da de saa sidde under ugunstigere Vilkaar end de, som kom bagefter. Jeg ønskede gjerne at høre den høitærede Indenrigsministers Udtalelse om dette Punkt, thi hvis den nævnte Afgift ikke falder bort ved Loven, saa vil jeg ønske, om det ærede Udvalg til 3die Behandling vilde gjøre et Forslag til at stille dem Alle paa lige Fod. Uagtet det kun er en lille Afgift, der er Tale om, forekommer det mig dog at være temmelig haardt, om de skulde vedblive at betale den, naar Enhver kan nedsatte sig og sælge uden at være underkastet denne Byrde. Der var tillige en anden Gjenstand, som jeg ønskede optaget i § 1, hvis Forslaget skulde ophæves til Lov; det er nemlig Eddike. Jeg seer ikke nogen Betænkelse ved at tillade Udsalget heraf, og det er en Gjenstand, som oftest savnes paa Landet, især i Sygdomstilfælde. Forresten skal jeg erklære, at jeg i Get og Alt slutter mig til det ærede Udvalgs Betænkning, da jeg ikke troer, at der nu kan være Noget at anse fra Kjøbstædernes Side, naar de stillede Forslag gaae igjennem, medens Loven vilde være til særdeles Gavn for Almuen paa Landet.

**Drejer:** Jeg skal allerede strax, med Hensyn til den høitærede Indenrigsministers Udtalelse om, at han ikke vil kunne gaae ind paa Loven, naar de 4 Gjenstande, der ere nævnte først i Endringsforslaget, ikke gaae ud deraf, tillade mig at bemærke, at der jo allerede er forlangt særskilt Afstemning over de 3 Poster, og at jeg for mit Vedkommende ikke kan have det Mindste imod, at den 4de Gjenstand, nemlig Tjære, ogsaa gaaer ud af Endringsforslaget, da jeg, som allerede tidligere bemærket, ikke lægger saa stor Vægt derpaa, skjøndt Tjære ikke er af de særdeles Nødvendighedsartikler for den Uformuende paa Landet. Men om Udvoteringen af „Tjære“ ikke kan skee ved